

Slovanski popotnik.

* Gosp. Vaclav Klicpera, znani česki pisatelj, pripravlja za tisk dramo: „Obleženi Belehradu“.

* Trnavski kalendar za leto 1854 je prišel letos z 30 obrabi okinčan na svitlo.

* Spominek slavnega Kopernika je bil 25. oktobra vprico pruskega kralja odgurnjen.

* Knjižnica ruskega državnega svetovavca Ivana Nikolajeviča Lobjka, katero je podaril českemu narodnemu muzeju, je bila te dni v Prago pripeljana. Obseže 221 delov v 404 zvezkih najizverstnejših ruskih pisateljev.

* Imenitni poljski roman „Listopad“ od Revuskega je gosp. Vorliček v česko prestavil.

* Po ukazu gospoda ministra uka je dal gosp. Kink prvi del zgodovine dunajskega vseučilišča v natis; tudi drugi del se že tiska. Gospod Tomek zdeluje enako zgodovino vseučilišča praškega.

* Ravno je prišel na svitlo spis: „O literarni vzajemnosti med različnimi kmeny a nařečimi slovanskega narodu od Jana Kollara“ v česki prestavi od Tomička. — Dalje se je iz tiskarnice izdal „besednik, zabavnik a radce (svetovavec) pro domacnost“, in Pražsky Svatovavclavsky kalendař.

* Na Moravskem je spod tiska prišel kalendar pod naslovom: „Nejnovejši Moravsko-Slesky domaci přítel“.

* Ravno je na svitlo prišel novi letnik českega almanacha „Libuša“; okinčan s podobo kneza Friderika Schwarzenberga. Zapopade več sestavkov slavnih pisateljev.

* Imenitni českoslovaški pisatelj, gosp. Hurban je izdal 5. letnik „Nitre“.

* Novi Pražsky kalendař za mesto in zunajne krajne za leto 1854 je prišel ravno na svitlo. Velja 24 kr.; ravno tako tudi: Novi kalendar hospodarsky za navadno leto 1854, izdan od kmetijske družbe za kraljestvo česko. Velja 15 kr.

* Palackove zgodovine českega kraljestva se natiskuje spet nov vezek, ki obsega nasledbo zgodovine husitske vojske.

Ozir po svetu.

Turki,

njih šege in navade, njih vera in deželna osnova s popisom njih prve domovine.

Vera Turkov.

(Dalje.)

Mohamed je svojemu narodu postiti se in moliti ostro ukazal, in Turki res natanko spolnujejo to zapoved. Naj imenitnejša molitev je namaz, to je, tista molitev, katero morajo opravljati vsaki dan petkrat ob predpisanih urah. Kakor jim je ura predpisana, tako je tudi predpisano, kako se z životom in obrazom imajo postavljati in delati pri molitvah. Pred molitvijo se mora sleherni umiti in obraz svoj obrniti proti Meki. Ko začne namaz moliti se vstopi Turk s pobožnim obrazom pokoncu in položi oba pavca na ušesa. Po tem reče eno versto iz predgovora kórana in med tem desno roko križem leve položi in pod pas skrije, oči pa pohlevno pobeši. Natanko po tem se mora vsak Turk pri molitvi vesti. Molijo pa doma, ali, še bolj spodobno, v mošeji.

Mošeje (turški tempelni) so mnogoverstne podobe; nekatere so okrogle, nekatere na 4 vogle, navadno stojé v sredi velicega dvora, na dvoru so vsajene drevésa, tudi studenec mora na dvorišu biti, da se pred molitvijo vsak umije. Okoli poslopja je lopa, pod katero ženstvo,

ki ne smé v cerkev, svoje molitve opravlja. Streha mošeje ima kuplo s polluno, ki je očitno znamenje turške vére. Velika kupla je okinčana še z manjšimi. Vsaka mošeja mora imeti minareto, to je, stolp ali turn, ki ima podobo velicega stebra, kateri je višji ali nižji in 4 do 10 čevljev širok, pa navzgor zmiraj ožji in ožji prihaja; na veršiču turna se lesketá polluna. Veliki tempelni, katerim se dšiami pravi, imajo po 3 do 6 minaret. Okoli vsakega turna je mostovž, s kterega kajim (cerkovnik) čas vsakdanjih molitev razglasuje. V mošejah so postenah tablje iz marmorja in napisi iz kórana; podob ali šatev ni v nobenem turškem tempelnu, ker so prepovedane po profetu; tudi klopi ali stolov ni nič; le preproge (tepihi) so po tleh položene, kakor se pri nekih molitvah Turki mečejo. Na tisti strani, kjer Meka (rojstni kraj Mohameda iz za tega voljo Turkom sveto mesto) leží, je kibla (kamen) vzdian, kamor vsa množica v cerkvi svoje obraze obrača. Pod to kiblo je mihbrab (oltar), to je, 6 do 8 čevljev visoka razvotlina; scer je v vsaki mošeji ena, v večih mošejah pa tudi dvoje lec (prižnic).

Kakor vse ljudstva imajo tudi Turki svoje navade pri merličih in njih pogrebi, ki obstojé v sledečem.

Kakor hitro Turka smertni angelj — Melekul Mut — objame, položé merliča na herbet tako, da je desna stran obrnjena proti Meki; v ti legi mora tudi pokopan biti.

V izbo bolnika prinesó majhno ognjišče, na katerem sožigajo kadila; med tem pokličejo Imana bližnje mošeje, ki mu predbira 36. kapitel kórana, serce kóranovo imenovan, in véro, katero bolnik za Imanom moli. V imenovanem poglavju stojé sledeče besede: „Zato jim prinese veselo naznanilo milosti in veličastnega povračila za dobre dela. Zares! bodemo mrtve spet obudili in zapisali v bukve življenja njih dela, ki so jih pred sabo tje v večnost poslali, in zapisali sled njih stopinj, ki so jih zapustili za sabo na svetu“.

Berž ko bolnik izpusti dušo, mu položé meč na truplo, in naj bližnji zlahtnik mu zatise oči. Zatem umivajo merliča z dišečo vodo in mu trosijo dišeče zeliša po glavi in po bradi. Čelo, nos, roke, noge in kolena mažejo s kafro zato, ker ti deli života, ki imajo, dokler je človek živ, ob molitvah naj več opraviti. Umivajo in s kafro mažejo pa vselej možki možkega, ženstvo pa ženske. Po tem zavijejo merliča v belo rižu, ki obstoji iz več kosov, ki so na koncéh skup zavozlani, in ga položé v trugo, čez katero Iman neke molitve opravlja. Truga brez vsega lišpa se z mertvaškim pertom vred večkrat pokadí.

Vsi drugi običaji pri pogrebu so preprosti. Trugo, ki je s kakim navadnim pertom pokrita in le pri glavi okinčana s turbanom rajncega in z majhnim koscom kake robe, ki je ležala nad grobom v Meki, nesejo 4 možaki, ne pred v mošejo, ampak naravnost in sila naglo na pokopališče. Ta naglica je zapovedana v kóranu, ki pravi: Ko je merlič v versto izvoljenih stopil, naj pride berž ko je mogoče na mesto svojega cilja in konca.

Kolikor je možkih od zlahte, spremlja merliča na pokopališče, pa vsi grejo tiho za trugo, jokati se nihče ne smé. Zatega volja ženske ne smejo za pogrebom iti. Na grob pokladajo rušo in sadé cvetlice. Spominki iz kamnja se ne smejo nikdar nad grobe postavljati, ker Turki se bojé, da bi merliča ne tlačili; vdelujejo jih tedaj v obzidje. Tudi se pri njih ne smé nihče na grob vsteti in še manj pa na grob stopiti, da se truplo izveličanega z nogami ne teptá.

Ko je merlič pokopan, blagoslovi Iman grob, moli nekatere molitve in trikrat pokliče rajncega po njegovem imenu. (Dalje sledi.)